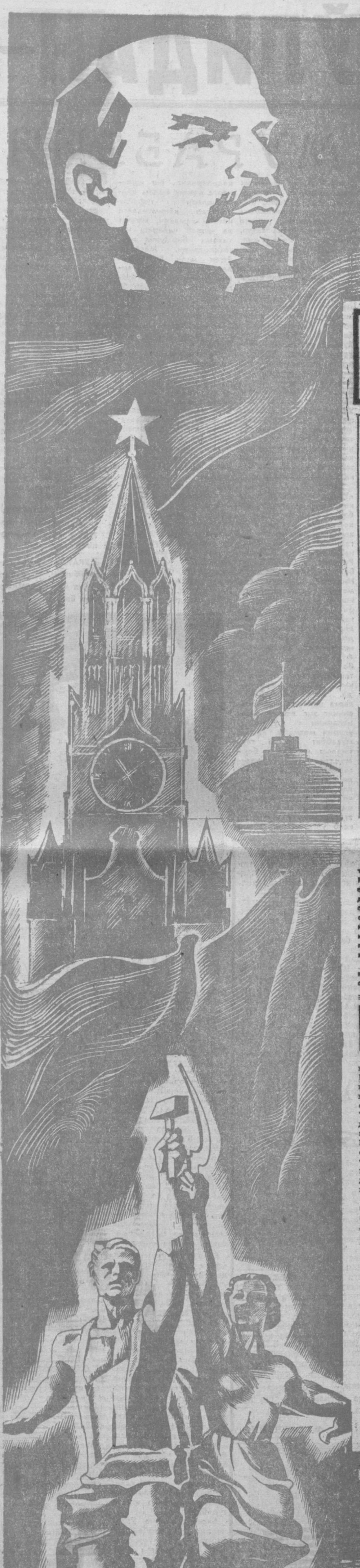

XXV КПСС СЪЕЗДИ

БУГУН ВАТАНИМИЗ ПОЙТАХТИ МОСКВАДА, КРЕМЛДАГИ СЪЕЗДЛАР САРОЙИДА КПСС XXV СЪЕЗДИ ЎЗ ИШИНИ БОШЛАДИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 45 (2940).
СЕШАНБА
24 ФЕВРАЛЬ 1976 й.
Газета 1966 йил 1. июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БУГУН Ватанимиз пойтахти—Москвада Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съезди ўз ишини бошлади. Барча совет халқи каби Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари ҳам ана шу тарихий воқеани меҳнатда янги зафарлар билан, ўнинчи беш йиллик биринчи йили план ва мажбуриятларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш билан кутиб олмоқдалар.

«КПСС XXV съезди шарафига 25 зарбдор декада» шиори остидаги зарбдор вахта муваффақиятли якунланди. Йил бошида шаҳримиз меҳнат коллективларида «Бир беш йилликда — икки беш йиллик!», «Беш кунлик топшириқ — тўрт кунда!» каби янги ватанпарварлик ташаббуслари бошланди. Москвадаги В. И. Ленин номли заводнинг илғор бригадалари бошлаб берган «Сифат беш йиллигига — ишчи кафолати» ташаббуси пойтахт корхоналарида ва қурилишларида кенг қўллаб-қувватланди.

Газетамизнинг бугунги сони тошкентликларнинг тўққизинчи беш йилликда эришган зафарлари ҳақида, уларнинг КПСС XXV съездини қандай муваффақиятлар билан кутиб олаётганликлари ҳақида, халқлар ленинча дўстлигининг буюк ҳаётбахш кучи ҳақида ҳикоя қилади.

ЗАФАРЛАРИМИЗ— ПАРТИЯГА, ВАТАНГА!

Икки ойлик план тайёр

«Средазтепломонтаж» трестининг коллективи КПСС XXV съезди шарафига бағишланган зарбдор ўн кунликни муваффақиятли якунлади. Иссиқлик монтажчилари қурилиш-монтаж ишлари икки ойлик топшириғини муддатидан ўн кун илгари адо этишди.

Трест бўлинмаларида кенг қулоч ёйдирилган социалистик мусобақада «Стройтермонзоляция» трестининг иккинчи Тошкент бошқармаси, «Тепломонтаж»нинг қурилиш-монтаж бошқармаси ва «Стройтермоизоляция» трестининг Самарқанд бошқармаси пешқадамлик қилмоқда.

«Стройтермоизоляция»нинг иккинчи Тошкент бошқармасидан М. Содиқов ва Т. Холматов бошлиқ, «Тепломонтаж» трестидан қурилиш-монтаж бошқармасининг А. Харьков ва С. Кириллов бошлиқ, «Стройтермоизоляция» трести Самарқанд бошқармасидан Ф. Рамазонов ва А. Толмақовлар бошлиқ бригада аъзолари шу кунларда кундалик нормаларини 160— 180 процент бажармоқдалар.

Тонгги газеталарда

◆ Вьетнам Меҳнаткашлар партиясининг КПСС XXV съезди ишида қатнашиш учун Москвага бораётган делегацияси 22 февраль куни Тошкентда қисқа муддатга тўхтади. Делегацияга ВМП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ле Зуан бошчилик қилмоқда. Делегация шу куни Тошкентдан Москвага жўнаб кетди.

◆ **Тошкент шаҳридаги 5-Киров сайлов округида ўрни бўшаб қолган депутат ўрнига Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказиш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилинган.**

◆ Республика меҳнаткашлари Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг 58 йиллигини кенг кўламда тантанали равишда нишонладилар. Тошкент жамоатчилиги ва маҳаллий гарнизон жангчилари вакилларининг кеча шаҳарда бўлиб ўтган йиғилиши шонли санага бағишланди.

ҒАЛАБА РАПОРТИ

КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун меҳнат беллашувини кенг қулоч ёйдирган тошни қайта ишлаш комбинатининг коллективи

Бугун

икки ойлик план топшириғини муддатидан илгари бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Корхонада йил бошидан буён ҳаммаси бўлиб шаҳримиз қурилишига 360 минг сўмлик маҳсулот етказиб берилди.

* * *

Ипак йигирув фабрикасининг коллективи 244 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб икки ойлик план топшириғини муддатидан илгари бажарди. Корхонада съездолди социалистик мусобақасининг авж олдирилганлиги ва меҳнат пешқадамлари ташаббусининг кенг оммавийлаштирилганлиги ана шундай ютуқларни қўлга киритишда муҳим гаров бўлди.

Сўз—КПСС XXV съезди делегатларига

СУРЪАТГА СУРЪАТ ҚЎШИБ

П. В. СЕМЕНОВ,
Тошкент метро қурилиши трестининг бошқарувчиси

ЎТГАН йил биз тошкентлик метро қурувчилар учун ташкил топиш даври бўлди. Қурилиш-монтаж ишлари ҳажмининг кескин ошиши муносабати билан 2-туннель отряди базасида Тошкент метро қурилиш тресті ташкил этилди.

Қурилиш бўлинмаларини йириклаштиришда айрим ташкилий ва техник жиҳатдан қийинчиликлар ҳам келиб чиқди. Бу албатта ўтган йилнинг биринчи квартали иш кўрсаткичларига ҳам таъсир этмасдан қолмади. Аммо метро қурувчилар коллективи бу синовдан муваффақиятли ўтиб, йил охиригача 1974 йилдагига нисбатан бирмунча кўпроқ ҳажмда ишларни амалга оширдилар. Тўққизинчи беш йиллик план-топшириқлари муддатидан 1,5 ой аввал ниҳоясига етказилди.

1975 йил шунинг учун ҳам унутилмаски, бу даврда Тошкент метрополитени 12 километрли биринчи навбатининг барча трассаларида ишлар кенг миқёсда олиб борилди. Станциялар қурилишида ҳам ўзига хос бурилиш босқичи юз берди. Тўққиз станциядан саккизтасида монтаж ишлари амалга оширила бошланди. Собир Раҳимов номли ва «Октябрь революцияси» станцияларида пардозлаш ишлари бошлаб юборилди, «Халқлар дўстлиги», «Комсомол» ва Ҳамза номли станциялар пардозлаш ишларини бошлаш учун тахт қилиб қўйилди.

Ўнинчи беш йилликда ҳам бизнинг олдимизда катта вазифалар турибди. Бу даврда тошкентлик метро қурувчилар ер ости йўлининг Чилонзор ва пойтахт марказини туташтирувчи биринчи навбатини фойдаланишга топширишлари лозим.

Метро қурилишининг иккинчи навбати 1975 йилда бошлаб юборилди. Бугунги кунда бу трассанинг дастлабки тоннелларида Тошкент метро қурилиш трестининг Владимир Викторович Кожемякин етакчилик қилаётган энг яхши бригадаси зарбдор суръатда иш олиб бормоқда.

Ўнинчи беш йилликда биз қурувчилар олдида амалга оширилиши лозим бўлган муҳим ишлар турибди: меҳнат унумдорлиги 29—32 процентга оширилиши, ҳамма жойда қурилиш-монтаж ишлари сифати яхшиланиши лозим.

Коммунистик партиямиз томонидан белгилаб берилган бу кўрсатмаларни метро қурувчиларимиз ўз ишларига амалий раҳбарлик ҳужжати сифатида қабул қилдилар. Трестнинг барча бўлинмаларида ишлаб чиқариш топшириқларини ошириб бажариш, юксак иш сифатига эришиш, материалларни, ишчи вақтини ва барча турдаги қувватларни тежаш учун қурилиш участкалари, бригадалари ва звенолари ўртасида социалистик мусобақалар кенг қулоч ёйдирилди. Кўпгина коллективлар «Беш кунлик план— тўрт кунда» шиори билан чиққан Владимир Кожемякин бригадаси ташаббусини қўллаб-қувватладилар.

Бугунги кунда илғор иш усулларини кенг оммалаштирмасдан туриб, меҳнат унумдорлигини ва қурилиш-монтаж ишлари сифатини оширишдек муҳим вазифани бажариш қийин. Бунда Николай Злобиннинг бригада пудрати методи алоҳида аҳамиятга эга. Бу методнинг бош хусусияти эса, максимал даражада юксак суръат билан ишлашда қурилиш сифатини оширишдан иборат.

Масалан Кожемякин бригадасини олиб кўрайлик. Бу бригаданинг хўжалик ҳисобида ишлай бошлаганига атиги уч ойгина бўлганига қарамай, бригада лаҳимчилари злобинчасига ишлашда яхши натижаларга эришяптилар. Бу бригадада ойлик проходка ишлари нормаси жуда юқори, шундай бўлсада, кўрсаткичлар ҳар ойда ўсиб боряпти....

Энг яхши метро қурувчиларимиз шу кунларда 1976 йил биринчи квартали топшириқларини муддатидан илгари бажарганликлари ҳақида рапорт бермоқдалар. Ишонч билан айтиш мумкинки, бу ютуқлар олдимиздаги катта мақсад —Тошкент метроси биринчи навбатини Улуғ Октябрнинг 60 йиллигигача ишга туширишдек улкан вазифани муваффақиятли бажариш гаровидир.

МАДАНИЯТ САРОЙИ ҚАД КЎТАРДИ

Атиги бир неча кун муқаддам бу бинонинг чор атрофини ҳавозалар қуршаб турарди. Шундай бўлса ҳам Студентлар шаҳарчасига биринчи марта келган киши беихтиёр унга эътибор бермай қўймасди.

«Главташкентстрой» 6-трести 7-қурилиш бошқармасининг коллективи Саройни КПСС XXV съезди арафасида фойдаланишга топшириш мажбуриятини олган эди. Мана кеча бу ерда митинг бўлиб, унда 7-қурилиш бошқармаси 1-участкасининг бошлиғи Виталий Иванович Хитрин Маданият саройи рамзий калитини ТошДУ комсомол ташкилоти секретарининг ўринбосари Абдунаби Абзаловга топширди.

Бир кун олдин, қурувчилар энг сўнгги пардоз ишларини тугаллашаётганда биз Виталий Иванович билан Маданият саройи хоналарини бирма-бир айланиб чиқдик.

— Аминманки, —дейди Хитрин, —энди студентлар театри, ҳаваскорлик тўгараклари, интернационал дўстлик клуби, эстрада коллективларига анча қулай бўлади. Чунки 800 ва 200 ўринли томоша заллари, ҳар бири 108 ўринли икки аудитория, яхши жиҳозланган ошхона, машғулот хоналари уларнинг ихтиёрида.

Кўриб турибсиз, барча қурилиш-монтаж ишлари сифатли бажарилган. Бунда бизнинг Валентин Ситников ва Жамол Холбеков бошлиқ комплекс бригадаларимизнинггина эмас, «Пардозлаш» тресті 29-қурилиш бошқармасининг Ленин ордени кавалери Анна Ивановна Запольская бошлиқ пардозчилар бригадасининг, «Узпромвентиляция» трестининг Иван Михайлович Колесников бошлиқ монтажчилар бригадасининг ҳам ҳиссаси бор. Студентларнинг ўзи ҳам яқиндан ёрдам беришди.

Кеча бўлиб ўтган митингда Собир Раҳимов район партия комитетининг биринчи секретари Зайнитдин Нуритдинович Абдураҳимов сўзга чиқди У ТошДУ коллективини янги Маданият саройи билан муборакбод этиб, ўнинчи беш йилликда Студентлар шаҳарчасида олиб бориладиган қурилиш ишлари ҳақида гапириб берди.

А. Багдасарян расми.

БИЗНИНГ МАМЛАКАТИМИЗДА СОЦИАЛИСТИК ҚУРИЛИШ ЙИЛЛАРИДА КИШИЛАРНИНГ ЯНГИ ТАРИХИЙ БИРЛИГИ —, СОВЕТ ХАЛҚИ ВУЖУДГА КЕЛДИ. БИРГАЛИКДА ҚИЛИНГАН МЕҲНАТДА, СОЦИАЛИЗМ УЧУН КУРАШДА, СОЦИАЛИЗМНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ УЧУН ОЛИБ БОРИЛГАН ЖАНГЛАРДА СИНФЛАР ВА СОЦИАЛ ГУРУҲЛАР, МИЛЛАТЛАР ВА ЭЛАТЛАР УРТАСИДА ЯНГИ, ГАРМОНИК МУНОСАБАТЛАР — ДУСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК МУНОСАБАТЛАРИ ПАЙДО БУЛДИ. БИЗНИНГ КИШИЛАРИМИЗ МАРКСЧА-ЛЕНИНЧА ИДЕОЛОГИЯНИНГ МУШТАРАКЛИГИ, КОММУНИСТИК ЖАМИЯТ ҚУРИШДАГИ ЮКСАК МАҚСАДЛАРНИНГ МУШТАРАКЛИГИ БИЛАН ЖИПСЛАШГАН. КУП МИЛЛАТЛИ СОВЕТ ХАЛҚИ АНА ШУ МОНОЛИТ ЖИПСЛИКНИ УЗ МЕҲНАТИ БИЛАН, ПАРТИЯ СИЁСАТИНИ ЯКДИЛ МАЪҚУЛЛАШИ БИЛАН НАМОЙИШ ҚИЛМОҚДА.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН—

Қудратимиз дўстликда

ТОШКЕНТ трактор заводи... Республиканинг бу етакчи корхонаси тақдирида қардош республикалар айниқса РСФСРнинг Ўзбекистонга кўрсатаётган қардошлик ёрдами жуда ёрқин акс этиб турибди. Қардошларимизнинг ёрдами билан ўлкамизда қудратли индустрия барпо этилди, самолётлар, пахта териш машиналари, тўқимачилик станоклари, тракторлар ишлаб чиқарилмоқда. Тошкент трактор заводи қардош халқларнинг тобора мустаҳкамланиб бораётган интернационал дўстлиги олдида қарздордир.

Қардош республикалардаги ишчилар ва мутахассисларнинг корхона қад кўтараётганда кўрсатган ёрдами ҳақида Ленин ордени кавалери, созловчи Х. Нуруллаев қуйидагиларни гапириб берди:

— Кўпгина ишчиларимиз пахтачилик трактори ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ишлари қизғин давом этган 1972 йилнинг жазирама ёзини унутмайдилар. Кетма-кет янги цехлар ишга туширилларди, ишлаб чиқариш тўхтатилмагани ҳолда эски цехлар реконструкция қилинарди. Завод судралиб қолаётганди. Малакали ишчилар, мутахассислар етишмасди. Бошқа қийинчиликлар ҳам мавжуд эди. Айнан мана шу пайтда Владимир, Олтой, Волгоград ва бошқа трактор заводларининг ишчилари ва инженерлари ёрдам қўлини чўздилар.

Юзлаб дўстларимиз вақт билан ҳисоблашмай, заводда ишни яхшилаш учун меҳнат қилдилар. Владимирлик созловчилар В. Балашов, З. Пузирев, В. Румянцев, И. Еремин, Д. Огурцов тошкентлик ҳамкасблари билан ўз тажрибаларини бажонидил баҳам кўрдилар. Уларни ҳозир ҳам мамнуният билан эслашади.

Уларнинг шестернялар цехида кўрсатган ёрдами бебаҳо бўлди. Уларсиз — тажрибали, ўз ишини яхши билган ходимларсиз кўпгина деталларни ўз муддатида ишлаб чиқариш мумкин бўлмасди. Айниқса бир қатор мураккаб шестерняларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш анча оғир бўлди. Созловчилар Н. Кайгородов, (Рубцовск шаҳридан) А. Штиленко (Владимир шаҳридан) бир неча кун мобайнида кечаси-ю-кундузи цехдан чиқмай меҳнат қилишди десак бўлади.

Ёки мана бошқа бир мисол. Термик цехда анча вақт ишни бир меъёрда ташкил этиш мумкин бўлмади. Бу аҳволни Владимир шаҳрилик мутахассислар ёрдамида яхшилаш мумкин бўлди. Россиялик термистлар А. Жерихов, В. Зинюхин, С. Гришин ишчилар билан елкама-елка меҳнат қилдилар. Бизнинг термистларимиз улардан қимматли тажриба ўргандилар.

Замонавий пахтачилик машинаси конструктив жиҳатдан мураккаб машинадир. Машҳур заводларнинг тажрибали конструкторлик бюролари ёрдамисиз Тошкент трактори ҳозиргидек енгил, ихчам, ҳаракатчан бўлолмасди.

Конструкторларимизнинг тракторчининг меҳнат шароитини яхшилаш бўйича самарали таклифлари Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги тажриба машинасозлиги институтининг гидравлика ва автоматика лабораторияси ходимлари билан биргаликда ўтказилган тадқиқотлари натижасида юзага келди. Масалан, бош институт конструкторлари билан биргаликда руль қисмининг гидроусилителларини, кабинанинг қаттиқ каркасини, рессор-ости ўриндиғини ва бошқаларни лойиҳалаш бўйича катта ишлар қилинди.

Тошкент конструкторлари москваликлар ёрдамида тракторнинг шовқинини камайтириш бўйича кўпгина ишлар қилдилар. Синов шуни кўрсатдики, трактор кабинасида шовқин нормада белгилангандан анча камроқ бўларкан. Бундай натижага мамлакатда биринчи бўлиб эришилди.

Заводимизнинг қардош республикалардаги шаҳарлар билан мустаҳкам боғлаб турган дўстлик ипларини санаб тамомлаш қийин. Масалан, Ўзбекистонда трактор ишлаб чиқариш бўйича дастлабки қадамлар қўйилаётганда, дарҳол кун тартибида кадрлар масаласи кўндаланг бўлиб қолди. Ахир бизда трактор-соз мутахассислар йўқ эди-да.

Ёш заводнинг эҳтиёжларига Владимир, Волгоград, Липецк, Олтойдаги ҳамкасблар яхши тушунишди. Уларнинг ажойиб коллективларида биринчи класс мутахассислар, ўз касбининг усталари бўлган В. Никитин, Э. Шарапова, А. Фролов, Ю. Хегай, Л. Майоров, С. Шербаков, Ю. Терешенко каби конструкторлар вояга етишди. Бу ўртоқлар ўз тақдирларини Тошкент трактор заводи билан мустаҳкам боғлашди.

Совет Иттифоқи халқларининг интернационал дўстлиги чиндан ҳам ғоят мустаҳкамдир. Мана бунинг бир мисоли: тракторсозлар тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилига қадам қўйишганда муқобил план қабул қилишди. Агар биз ўзимизнинг ички куч ва имкониятларимизга таянганимизда, муваффақиятга эришишимиз қийин эди. Гап шундаки, биз ўзимизга оширилган мажбуриятлар қабул қилишдан аввал, ҳамма имкониятларимизни чамалаб кўрдик. Шерикларимиз билан олдиндан келишиб олдик, бир-биримизга ёрдам беришга аҳд қилдик. Ахир, қўшимча маҳсулот ишлаб чиқариш учун қўшимча материал ҳам керак бўлади-да...

Завод билан алоқадор бўлган барча корхоналарнинг биргаликда, мувофиқ равишда ҳаракат қилиши муваффақиятларимиз гаровидир. Экономистлар зарур материаллар миқдорини зудлик билан ҳисоблаб чиқдилар ва Совет Иттифоқининг турли томонларига буюртмалар юбордилар. Магнитогорск ва Череповец металлурглари, Новокузнецк ва Ижевск пўлат қуювчилари, Челябинск ва Петрозаводск трубопрокатчилари, Орел, Золотоуст, Ленинград, Москва, Волгоград, Комсомольск-на Амуре ва бошқа шаҳарларнинг ишчилари тошкентликлар илтимосини тўғри тушундилар ва зарур материалларни ўз вақтида етказиб беришга ваъда бердилар.

Советлар мамлакати қардош республикалари ҳаётининг мустаҳкам асосини ташкил этган буюк дўстлик ва қардошлик принциплари мана шу йўсинда амалга ошириляпти.

А. ЕРМАТОВ,
слесарь, Октябрь революцияси ордени кавалери.

СУРАТДА: «Т.28 Х.4М» маркали универсал тракторларни темир йўл платформаларига ортиш пайти.

М. Нуриддинов фотолари.

МУРАББИЙ

Кўп минг кишилик коллективимиз ягона оила бўлиб яшаб, бир мақсад сари интилмоқда. Цехларда рус ва ўзбек, украин ва татар, белорус ва қозоқ миллатининг вакиллари қўлни-қўлга бериб меҳнат қилмоқдалар. Завод Ҳурмат тахтасида яхшиларнинг энг яхшилари портретларини кўриш мумкин. Булар — рус ишчилари Д. Кошельков, А. Стрельцова, ўзбек Н. Усмонов, Н. Худойберганов, А. Мирзааҳмедовлар. Булар ягона коллективни ташкил қилган ишдаги юзлаб ўртоқлари билан бирга ўз зарбдор меҳнатлари туфайли жонажон завод, Тошкент шаҳри шуҳратини оширмоқдалар. Тошкентда тайёрланган кабелларнинг довруғи республикамиз мамлакатимизга тарқалганида уларнинг катта хизматлари бор.

Ёшлар бажонидил «Тошкенткабель»га ишга келмоқдалар. Бунинг сабабларидан бири шуки, корхонада мураббийлик ҳаракати кенг қулоч ёйган. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жалил Розиқов, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Николай Шатохин каби меҳнат ветеранлари ва ишлаб чиқариш илғорлари мураббийлик ҳаракатининг ташаббускорларидир. Ҳозир заводда 150 дан ортиқ мураббийлар ишламоқда. Завод маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари бу ишга катта эътибор бермоқда. Мураббийлик ёшларга корхона коллективининг энг яхши анъаналарини ўрганиш, уларни меҳнатга, касбга муҳаббат руҳида тарбиялаш имконини бермоқда. Шуниси характерлики, 1975 йилда мураббийлар ёрдами билан 300 га яқин ёш ишчилар малакаларини оширдилар, асосий касб эгалладилар ёки аралаш касб ўргандилар. Ишчи кадрларнинг ёш ишчиларга оталиқ ёрдам кўрсатишлари туфайли кадрлар қўнимсизлиги кескин камайди, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизоми бирмунча мустаҳкамланди. Масалан, ўтган йили ёш ишчилар ўртасида прогул қилиш ундан олдинги йиллардагига нисбатан 50 процент камайди, заводимизнинг 218 ёш ишчиси «Коммунистик меҳнат зарбдори» деган шарафли номга сазовор бўлди.

Корхона партия ташкилоти ишчи меҳнатига мактаб партасиданоқ меҳр-муҳаббат уйғотиш кераклигини тушунган ҳолда маъмурият билан биргаликда оталиқдаги 27 ва 113-мактабда ўқувчиларнинг касб танлашларига алоҳида эътибор бериб келмоқда. Цехларимиз маълум синфларга бириктилган, улар синфларга зарур жиҳозлар олишда, стендларни тайёрлашда ва бошқа ишларда ёрдам бермоқда. Масалан, биз оталиқдаги мактабларга химия ва физика кабинетларини жиҳозлашда, спорт майдонларини тартибга келтиришда, биноларни ремонт қилишда ёрдам кўрсатдик. В. Назаров, А. Орипов каби заводнинг энг яхши кишилари мактабларда тез-тез бўлиб турадилар. Улар ўқувчиларга кабелчилик касб қандай эканлигини тушунтирадилар. Бу ишлар тезда ўз самарасини кўрсатмоқда. Масалан, 1974—1975 йилларнинг ўзидагина заводимизга ўрта маълумотли юздан ортиқ ёшлар ишга келдилар. Уларнинг ҳаммаси ишчи касбини муваффақиятли эгаллаб ҳозир корхона цехларида сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар, «машъал»ларга тенглашиш учун интилмоқдалар.

Прессчи У. Мирсоатов, слесарь А. Вахрушев, ёш ишчи Н. Лобаченко ва кўплаб илғор ишчилар улар билан ёнма-ён, қўлни қўлга бериб меҳнат қилмоқдалар. Ёшлар ана шу илғорлардан ўрнак олишмоқда. Ёшлар бутун завод коллективи қатори партия XXV съездига муносиб меҳнат совғалари тайёрлашди.

Х. ШАГИЕВ,
«Тошкенткабель» заводи партия комитетининг секретари.

СУРАТДА: коммунист мураббий Н. П. Стрельцов ёш ишчи М. Мамешқулов ёнида.

● Сўз—КПСС XXV съезди делегатларига

БОШ ЙЎНАЛИШ

Н. НОВАЧЕНКО,
«Компрессор» заводи директори

Москвага партия XXV съездига жўнаб кетишимдан бир кун аввал завод партия бюросида корхонамизда фан-техника тараққиётини тезлаштирадиган реконструкциянинг баъзи бир жиҳатларини муҳокама қилдик. Бу масалаларни ҳал этиш корхонага 1976 йил топшириқларини муваффақиятли ҳал этиш имконини беради. Шунда мени партия бюроси аъзолари ишлаб чиқариш масалаларини яхши билиши ва улар билан жуда қизиқиши хурсанд қилди. Коммунистлар соҳамизда ишлаб чиқаришни ўстиришнинг КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасида белгиланган контроль рақамларини ёддан билишар экан. Улар корхонамизнинг янги беш йилликда ўсиши рақамларини ҳам билишарди.

Яқинда «Компрессор» заводи партия-хўжалик активи йиғилишида 1976—1980 йилларга мўлжалланган асосий ташкилий-техник тадбирлар қараб чиқилди ва тасдиқланди. Бу тадбирлар ўнинчи беш йилликда буюмлар ишлаб чиқаришни икки баравар кўпайтириш, маҳсулотларнинг сифатини, меҳнатни ва бошқаришни ташкил этишни яхшилаш имконини беради.

Машинасозлар корхонани реконструкция қилишни бошлашлари, 1976 йилда меҳнат унумдорлигини топшириққа нисбатан 2,5 процент юксалтиришлари, компрессорлар тайёрлашни 4 мингтага етказишлари, шу жумладан бу машиналарнинг ярмини Давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқаришлари керак.

Шу муносабат билан партия ташкилоти, корхонанинг бутун коллективи ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича катта ишларни қилишлари лозим.

Бу йўналишда тўққизинчи беш йилликдаёқ бирталай ишлар қилиб қўйилди. 1971—1975 йилларда фондларнинг ҳар сўмидан олинадиган фойда 2,03 сўмдан 2,18 сўмга кўпайди. Завод тайёрлаётган барча маҳсулот сифатнинг биринчи категориясига ўтказилди. Модернизациялаштирилган кўчма компрессор станцияси ПР-10Мга Лейпциг шаҳридаги Халқаро ярмаркада олтин медаль ва биринчи даражали диплом берилди.

1976 йилда ва беш йилликда заводимиз олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун биз турдош корхоналар бўлган Москвадаги «Компрессор» заводи, Одессадаги «Холодмаш» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси, Уралдаги «Компрессор» заводи, Тошкент экскаватор заводи билан мусобақа бошладик. Меҳнат беллашуви мобайнида илғор тажрибаларни ўрганамиз, умумлаштирамиз ва айрибошлаймиз. Бу тадбир бир қатор участкаларда меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш имконини беради.

Тошкент «Компрессор» заводида турли миллат вакиллари меҳнат қилишади.

КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўришар экан, машинасозларимиз икки ойлик планни муддатидан илгари бажариш ва халқ хўжалиги планига қўшимча 15 та компрессор етказиб беришга ваъда қилишди.

● Тошкент—мамлакатга

БУЮРТМАЧИЛАРГА ЕТКАЗИБ БЕРИЛМОҚДА

Тошкентдаги тажриба металл-фурнитура механика заводининг мутахассислари қардош республикалардаги ишлаб чиқариш корхоналарининг талаб ва имкониятларини ҳисобга олган ҳолда ишламоқдалар. Корхона конструкторлик-технология бўлимининг мутахассисларидан В. Климов ва М. Молодан ўртоқлар пойафзаллар, сумкалар, чемоданлар учун мўлжалланган фурнитураларнинг янги намуналарини ишлаб чиқаришга тавсия қилдилар. Янги хил маҳсулотларнинг тури 8 тадан иборат. Улар аввалгиларига қараганда анчагина сифатли, ихчам ва чидамли қилиб тайёрланган. Бу маҳсулотларнинг 200 мингтаси шу кунлардаёқ буюртмачиларга етказиб берила бошланди.

Корхона коллективи янги маҳсулотларнинг дастлабки туркумини Олмаота, Фрунзе, республикамизнинг Андижон, Наманган шаҳарларидаги корхоналарга жўнатди.

А. ЗАРИПОВ,
ишчи.

Туғилган кунинг билан, машина!

Репортаж

КЎЗ ЎНГИМИЗДА улкан, чиройли, тезюрар пухта машина турибди. Бу машинанинг яратилиши минглаб кишилар меҳнати билан бевосита боғлиқдир. Бир неча минут муқаддам у синовдан ўтди. Узел ва агрегатларнинг синчиклаб текширилиши шундан гувоҳлик бердики, машина аъло сифатда тайёрланган. Йиғувчи-слесарлар бригадаси бошлиғи Шамиль Абдулов уни қайта-қайта кўздан кечиради. У Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводида шундай машиналарнинг ҳар бири яратилишида ишчиларнинг қанчадан-қанча меҳнати сарфланганини жуда яхши билади.

Орадан бир неча дақиқа ўтгач, кишилар машинани яна қуршаб олишди. Машина бир неча соат мустақил ҳаётини ўтагач, яна агрегат ва узелларга ажратилади. Шу заҳотиёқ қадоқлаш цехига жўнатилади. Бу ерда яшикларга жойланиб, тоғлар, дарёлар, океан оша олис сафарга йўл олади.

Ҳар бир машинанинг ҳаёти заводнинг ихтисослаштирилган конструкторлик бюросидан бошланади. Бош конструктор Николай Гаврилович Федотов билан бўлимдан-бўлимга ўтамиз. Ўнлаб чизма столлари устида кишилар худди рассомлар каби диққат бериб ўз ишлари билан машғул. Улар чизмалар орқали заводнинг эртанги куни портретини яратмоқдалар.

— «Таштекстильмаш»да ишлаб чиқарилаётган Р-195-3 рослаш машиналари тўқимачилик саноатида аъло баҳоланди, — дейди Н. Федотов, — шунга қарамай биз, конструкторларни унинг параметрлари қониқтирмайди. Ҳисоблар шуни кўрсатмоқдаки, янада унумли рослаш машиналарини тайёрлаш мумкин экан. В. Глазов раҳбарлик қилаётган конструкторлар бюроси ҳозир шу соҳада иш олиб бормоқда.

— Бу ерда конструкторлардан А. Кондриков, В. Денисов ва бошқалар ПК-100-ШЛ йигириш-пишитиш машиналарини модернизация қилиш устида иш олиб бормоқдалар, — деб сўзини давом эттиради Н. Федотов.

Машинанинг тортиш асбоблари, йигириш-ўраш механизмлари, электр ускуналари бирмунча такомиллашган янги моделда бўлади.

Конструкторларнинг эртанги кунлари ҳақида ҳикоя қилувчи пиллапоядан биз бугунги ҳаётлари тўғрисида сўзловчи пиллапояга тушамиз. Уларнинг бугунги ҳаёти қуюв цехидан бошланади. Ҳар қандай совуқ пайтда ҳам бу ерда иссиқ бўлади. Улкан қозонда чўян лаққа чўғ бўлиб эриб турибди. Қуювчи зарур бўлган пайтда унинг қопқоғини очиб чўмичга қуяди. Чўмичдаги металл ҳалқа шаклида айланиб турган махсус қолипларга қуйилади. В. Семенов мастерлик қилаётган смена ишчилари эпчиллик билан ҳаракат қилишмоқда. КПСС XXV съездига бағишланган зарбдор ўн кунликда худди ана шу смена ғолиб чиқди.

Бўлажак машиналарга ишлов бериладиган механика, темирчилик, пресслаш ва бошқа цехлардан кейин кооператив бўлими ишлаб чиқариш жараёнига қўшилади. «Таштекстильмаш» заводига деталлар, узеллар, машиналарнинг эҳтиёт қисмлари мамлакатимизнинг ўнлаб шаҳарларидан ана шу бўлим орқали келтирилади.

— Давлат Сифат белгиси билан чиқарилаётган ПК-100М машинасини неча мингта деталлардан йиғаётганлигимизни айтиш қийин, — дейди бўлим бошлиғи Михаил Данилович Логинов. Деталларнинг катта қисми бевосита корхонамизда тайёрланади. Шу билан бирга завод мамлакатимиздаги кўплаб шаҳарлар билан амалий алоқани кенг миқёсда олиб бормоқда. Масалан, қардош Қозоғистоннинг Ленгер шаҳридаги «Ленгточлит» заводидан бизга 40 дан ортиқ номда қуймалар келиб туради. РСФСР, Украина, Тожикистон металлурглари заводга зарур миқдорда металл юборадилар. Тўқимачилик машинасининг юраги — электр моторларни Грузия ва Болтиқбўйи электр моторсозлари юборадилар. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

«Таштекстильмаш» маҳсулотлари қаерларга юбориладиди? Бу саволни эшитган тайёр маҳсулотлар бўлимининг бошлиғи Тамара Сергеевна Калитина жилмайиб шундай деди:

— Юбориладиган жойлар географиясини санаб чиқишнинг ўзига бир неча соат кетади. Масалан, ўтган йилги маҳсулотларимиз мамлакатнинг 420 шаҳрига юборилди. 80 та ПК-100М йигириш-пишитиш машиналари Иваново областининг Фурманов шаҳрида янги қурилган СССР 50 йиллиги номли йигирув-тўқув фабрикасига жўнатилди. Донецк фахрий йигирув фабрикасининг тўқимачилари ҳам биздан 50 дан ортиқ ана шундай машиналар олишди.

Бугун биз 30 дан ортиқ машинани Ленинградга юборяпмиз. Чет элларга кўплаб машиналар юборилмоқда. «Тошкент» тамғаси босилган машиналарни Польша, Чехословакия, Куба, Покистон, Болгария тўқимачилари сабрсизлик билан кутмоқдалар.

Биз завод цех ва бўлимларини айланиб, яна йиғув цехига келдик. Бизнинг кўз ўнгимизда ўзининг мустақил ҳаётини бошлаган машина аллақачон қисмларга ажратилиб, мойланиб, яшикларга жойлаб бўлинибди. Улар темир йўл вагонини кутмоқда. Майдон бўйлаб вагонларни тортиб келаётган локомотив товушини эшитган Шамиль Абдулов: — Бизнинг машинамиз ҳам йўлга отланди. — Оқ йўл сенга, машина, деди.

Ф. ОВЕЧКИН.

«ЗАНГОРИ КЕМА» КАПИТАНЛАРИ ЎҚИЯПТИ

Пахта териш машиналари тобора такомиллашиб бормоқда. Пахтачилик машиналари бўйича давлат лойиҳа-конструкторлик бюросининг конструкторлари ва заводимиз конструкторлик бўлимининг мутахассислари «зангори кема»ларни янада такомиллаштириш йўлида қизғин иш олиб бормоқдалар.

Масалан, «Ўзбекистон» маркали пахта териш машинасини бошқариш механизатор малакали бўлса унча мураккаб эмас. Агарда у етарли малакага эга бўлмаса, бошқариш бирмунча қийинлашади. Натижада техника тез орада емирилиб, ишдан чиқади.

Машиналар ишлаб чиқариш йўлга қўйилган дастлабки кунларданоқ ўтказилаётган тажрибалар ана шуни кўрсатмоқда. Шунинг учун ҳам «Ташсельмаш» заводининг коллективи ҳар йили пахта териш мавсуми қизғин тус олган пайтларда машиналарни бир меъёрда ишлашини таъминлаш мақсадида барча пахтачилик республикаларига ўз мутахассисларини йўллаб, машиналарни ремонтдан чиқаришда ва техникадан самарали фойдаланишда механизаторларга яқиндан ёрдам кўрсатмоқда. Бундан ташқари корхонада олти йилдан буён «зангори кема» капитанларини тайёрловчи махсус курслар ишлаб турибди.

Бироқ корхона Ўзбекистон, Озарбайжон, Туркманистон, Тожикистон, Қозоғистон ва Қирғизистон республикаларидан келган барча механизаторларни ўқитиш имкониятига эга эмас. Шунинг учун ҳам колхоз ва совхозлар малака оширувчи курсларга анча тажрибали инженер-техник ходимларни йўллашяпти, улар кейинчалик олган билимларини ўз коллективларида қўллаяптилар.

Ўтган беш йил мобайнида заводдаги курсларда 2100 қишлоқ мутахассиси тайёрланди. Уларнинг барчаси назарий билимларини янги пахта териш машиналари бўйича анчагина ошириб, шу билан бир вақтда назарий билим билан тажрибани биргаликда қўшиб олиб бордилар.

Бу йил биз қишлоқ механизаторларини янги маркадаги «ХН-3,6» ва «ХВН-1,2А» машиналарининг технологияси билан яқиндан таништирамиз.

Бу машиналарнинг келажаги порлоқдир. Бироқ у анча мураккаб қурилмага эга бўлиб, завод конструкторлари томонидан курс қатнашчиларини қатор узелларнинг ишлаш принципи билан яқиндан таништириб борилиши лозим.

Курслардаги машғулотларни асосан заводнинг бош конструктори А. С. Муравьёв раҳбарлигидаги конструкторлар олиб бормоқдалар. Машиналарга келгусида киритадиган ўзгариш билан боғлиқ бўлган масалаларни эса пахтачилик машиналари бўйича давлат лойиҳа-конструкторлик бюросининг мутахассислари ўргатмоқдалар.

Бу йил завод курсида 300 кишини тайёрлашни мўлжаллаб турибмиз. Булардан дастлабки группа тайёрлаб чиқарилди. Яқинда яна бир группа машғулотни бошлайди. Шунингдек, завод машиналари жўнатилаётган Югославия ва Ироқ қишлоқ меҳнаткашлари вакилларининг ҳам ўқишга келишини кутяпмиз.

С. ТОЖИЕВ,
«Ташсельмаш» заводи партия ташкилотининг секретари.

Бинолар Тошкентимиз ҳуснига янада ҳусн қўшди.

СУРАТЛАРДА: Ленин районида қад кўтарган маиший хизмат кўрсатиш уйи; Пушкин кўчасидаги кўп қаватли турар жой биноси; Куйбишев районида бунёд этилаётган икки корпусли турар жой биноси қурилиши ниҳоясига етмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

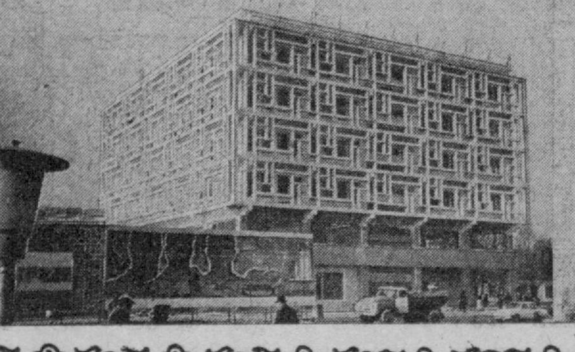

ЮКСАК МАҚСАДЛАР САРИ!

Минглар шартномаси амалда

ТЎҚИМАЧИЛАРНИНГ МЕҲНАТ БЕЛЛАШУВИ

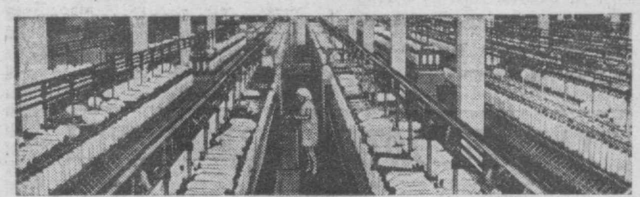

ИВАНОВО ва Тошкент тўқимачиларининг меҳнат беллашуви ўн йиллардан бери ривожланиб, йилдан-йилга самарали бўлиб боряпти. Ой ёки квартал тугаши биланоқ, дарров телеграммалар юборилади: уларда Иваново меланж комбинати коллективи план ва социалистик мажбуриятларини қандай бажараётганликларини маълум қиладилар. Тошкент тўқимачилари ҳам ўз навбатида корхоналардаги ишнинг аҳволи ҳақида ивановоликларни хабардор қиладилар. Йилда икки марта ҳар икки корхона вакиллари ишга якун ясаш учун учрашадилар.

Учрашувлар ва топшириқларнинг бажарилиши ҳақида оператив ахборот айрибошлашлар орасида хат ёзишув давом этади: Тошкент тўқимачилари мусобақадош дўстларининг муваффақиятлари билан қизиқадилар, меҳнат самарадорлигини ошириш бўйича маслаҳатлар сўраб, батафсил жавоблар оладилар.

Яқинда Тошкент тўқимачилари делегацияси Ивановодаги меланж комбинатида ва бошқа корхоналарда бўлиб, меҳнатни ташкил этиш билан батафсил танишдилар, илғорлар тажрибасини оммалаштириш методлари билан қизиқдилар. Улар дўстларининг бу тажрибаларидан ўз корхоналарида фойдаланишади.

Ҳозир тўқимачилик комбинатининг 2-йигирув фабрикасида ишланган калавани машинадан олишнинг кассета-секцияли методи кенг қўлланиляпти. Бу метод дастлаб мамлакатда Иваново областининг Фурманов шаҳридаги 2-йигирув фабрикасида қўлланилганди. Янги метод 2-фабрика йигирув цехининг карт қисмида 6 съёмчини ишдан озод қилиш, қўшимча 9 та машина-сменани ишга солиш, йилига 23 минг сўм маблағни тежаш имконини берди.

Ивановодаги машинасозлик заводлари билан ҳам алоқалар кенгаймоқда. Жумладан «Ивтекмаш» заводи Тошкент комбинатига барабанли қуритиш машиналари, буғлаш — қайнатиш агрегатлари ва бошқа техника воситаларни, «Ивчесмаш» — янги тараш машиналарини етказиб бераяпти.

Ўз навбатида Тошкент тўқимачилари ҳам қарз бўлиб қолмаяптилар. Ивановодаги Ф. Э. Дзержинский номли йигириш-тўқиш фабрикаси илтимосига биноан клинсимон тасмалар узунлигини ўлчайдиган приборларнинг чизмаси ва тафсилотини юборди. Бу приборни тўқимачилик комбинатининг бир группа рационализаторлари яратишди.

Ивановодаги Жиделев номли фабрика совунлаш-ювиш, бўяш агрегатларини автоматик тўхтатишнинг схемаси ва тафсилотини олди. Бу янгиликни Тошкент тўқимачилик комбинати пардозлаш фабрикаси мутахассисларининг ўзлари яратишган.

Ивановодаги Шуевский фабрикасига капрон тесмалар тайёрлашнинг илғор технологияси ҳақидаги ҳужжатлар жўнатилди. Тошкент тўқимачиларининг тажрибаси бу тесмалар ип-газлама тесмалардан анча яхшилигини кўрсатди.

Ивановоликлар тўқув станокларида ип узилганда узилган ипларни улаш бўйича Тошкент тўқимачилари ишлаб чиққан усулни муваффақиятли жорий этдилар.

«Минглар шартномаси» қатнашчиларининг ўзаро тажриба алмашиши бўйича бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Ивановода мусобақадош дўстларнинг муваффақиятларини юқори баҳолашади. Бундан шу нарса ҳам далолат берherяптики, Тошкент тўқимачилари — тўқувчи коммунистлар В. Солдатова, Д. Қулматова, йигирувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Жўраева, шунингдек, тўқувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Л. Казанцева биринчи беш йилликлар қаҳрамонлари бўлган ивановолик тўқувчилар — Евдокия ва Мария Виноградова мукофоти билан тақдирландилар.

Тошкентликлар Фарғона, Олмаота, Чимкент тўқувчилари, Ленинграддаги «Красная нить» ип-йигирув комбинати коллективи билан ҳам меҳнат беллашувини кучайтирмоқда.

Сифат ва самарадорлик беш йиллиги бўлиши керак бўлган ўнинчи беш йилликда мусобақадош корхоналарнинг коллективлари янги марраларга чиқиш имконини берадиган муҳим тадбирларни ишлаб чиқдилар. Бу тадбирлар делегацияларнинг март ойида бўладиган навбатдаги учрашувида муҳокама қилинади. Бу учрашувдан унинг иштирокчилари кўп нарса кутишади. Ахир тўқимачилар КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳаси асосида 1976 йил ва ўнинчи беш йиллик учун юқори социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Бу мажбуриятларни бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилиб, дўстлар тажрибасидан ижодий фойдалангандагина муваффақиятли амалга ошириш мумкин.

«Тошкент оқшоми» коллектив мухбири — «Тўқимачилар овози» газета редакцияси.

Коммунист Виктор Бондаренко бошлиқ проходкачилар звеноси Тошкент метроси қурилишида намунали меҳнат қилмоқдалар. Звено аъзолари смена топшириқларини мунтазам равишда 120—130 процентга етказиб адо этишади.

СУРАТДА: (чапдан-ўнгга) А. Чумаков, Г. Бузанапов, Г. Аникин. В. Бондаренко, В. Ерохин, В. Карпенко ва В. Чагинларни кўриб турибсиз.

Қалби олов бунёдкорлар

Бундан икки йил муқаддам 4-қурилиш трестига қарашли 38-қурилиш бошқармасида Владимир Коробков бошлиқ яна бир комплекс бригада вужудга келди. Унча кўп вақт ўтмасдан бу ёш коллектив топшириқларни бажаришда худди кўп йиллар мобайнида ишлаб, яхши тажриба орттирган бригада сингари ўзини кўрсатди. Коробков бошлиқ бригадада ҳаммаси бўлиб 22 киши меҳнат қилади. Коллективдаги қурувчиларнинг ўртача ёши 30 ни ташкил этсада, улар қурувчилик тажрибасига кўра етарли билимга эга. Бригада бошлиғи янги коллектив составини аралаш касбларга мувофиқ танлади. Ҳар кунлик ўқиш эса коллективга қисқа вақт мобайнида барча умумий қурилиш ихтисосларини эгаллашга имкон берди. Бу эса иш вақтидан тўла фойдаланиш, қимматли вақтни бекорга ўтказмаслик, иш ҳажмини ошириш ва бажарилаётган қурилиш ишлари сифатини яхшилаш имконини берди.

Коробков бошлиқ комплекс бригаданинг иш ҳажми одатдаги ихтисослаштирилган бригадаларга нисбатан 15—20 процент юқори бўлди. Аммо қурилиш ишлаб чиқаришини индустрлаштиришнинг тез ўсиши бригадага янги, янада такомиллашган ишни ташкил этиш формалари қидиришни тақозо этди. Коллектив Николай Злобин методи асосида ишлашга аҳд қилди. Бригаданинг хўжалик ҳисоби асосида ишлашга ўтказилиши учун тайёргарлик етарли эди. Коллективда ғишт терувчи, бетончи, пайвандчи, дурадгор, арматурачи ва монтажчи сингари касбларда ишловчи қурувчилар етарли эди. Коллективнинг барча аъзоси маълумотли, кўпчилик қурувчилар техникум ва олий ўқув юртларида ўқишади.

Ҳар бир янги ишни унга маънавий тайёргарликсиз бошлаш қийин, албатта. Бу бригадада эса ёши, характери ва миллатидан қатъий назар уларни бир-бирига боғлаб турувчи ҳақиқий ишчи дўстлиги, коллектив бирлиги мавжуд эди.

Павел Хвалев ва Евгений Булининлар — рус, Леонид Шилов ва Евгений Глунинлар — украин, Комилжон Юсупов ва Раҳим Алимовлар — ўзбек, Аганес Авакян — арман, Роза Эшмузина — молдаван, Лев Гильберт — яҳудий, Борис Пак — корейс, Нурфия Сафин — татар ва ҳоказо...

Пойтахтимиз Тошкент ана шундай қардош халқлар вакилларининг бунёдкорлик меҳнати билан қайта қурилганлиги учун ҳам у бугун жасорат, қардошлик ва халқлар дўстлиги шаҳри деб аталмоқда. Ана шу юксак номга мувофиқ ҳозир Тошкентда Владимир Коробков бошлиқ коллективга ўхшаш юзлаб, минглаб ишчи ва қурувчи бригадалари елкама-елка туриб меҳнат қиляптилар. Коробков бошлиқ бригада коллективининг кейинги йилларда эришган ютуқлари ҳам энг аввало мана шу қутлуғ тушунча — халқлар дўстлигига содиқ бўлиш туфайлидир.

Бригада коллективи тўққизинчи беш йилликнинг сўнгги йилида Бутуниттифоқ пахтачилик машинасозлиги заводи ишчи ва хизматчилари учун 400 ўринли ётоқхонани фойдаланишга топширди.

Бу объект муддатидан икки ой аввал яхши сифат билан қуриб бўлинди. Бригада коллективи «Қизил тонг» тикув фирмасининг янги цехи қурилишида ҳам актив иштирок этяпти. Бригада аъзолари бу ерда ўзлари қилаётган ишдан ҳақли равишда фахрланадилар.

Қурувчилар ҳеч қачон бир ишда тўхтаб қолмайдилар. Бугунги кунда Коробков бошлиқ бригада Высоковольт массивида Маданият институти студентлари учун бир йўла 2 та 400 ўринли тўрт қаватли ётоқхона биноларини бригада пудрати асосида бунёд этмоқда. Ҳозир Пардозлаш трестининг 20-қурилиш бошқармаси бригадалари ётоқхонанинг биттасида пардоз ишларини бошлаб юбордилар. Коробков бошлиқ бригада эса иккинчи ётоқхонада қурилиш ишларини жадаллатиришмоқда.

Бугун бригада аъзолари ишга худди байрамга чиққандек келишди. Умуман олганда-ку, бугун йилнинг одатдаги сешанбаси, қурувчиларнинг юз-кўзларида эса, тантанали, шу билан бирга қандайдир нимагадир тайёргарликни ўқиш мумкин. Мана, масалан, прораб Ким Авакян сменаси топшириқ беряпти. Ундан сўнг бригада бошлиғи звено етакчиларига бугунги топшириқни тушунтирмоқда. Аммо қурувчилар учун оддий бўлган бу сўз бугун уларни «аъло»дан ҳам юксак ишлашга, кунлик иш ҳажмини эса 120 процентдан ошириб бажаришга даъват этмоқда... Чунки бугун Москвада Коммунистик партиямизнинг XXV съезди ўз ишини бошлади. Бугун бригада бошлиғи ўз қурувчиларига партия съездларига бағишланган ўн кунликлар мобайнида бригадада меҳнат унумдорлиги кўрсаткичи уч процентга ошганлигини, пландан ташқари деярли 12 минг сўмлик қурилиш ишлари амалга оширилганлигини, 1976 йил биринчи квартал планини муддатидан аввал бажариб, бошқарма ва трестдаги илғор бригадалар сафидан ўрин олганлигини маълум қилди. Бригада бошлиғи, шу билан бирга, коллектив бугун ётоқхонанинг иккинчи қавати қурилишини тугаллаши, ҳар бир ғишт ўз ўрнини топмагунча қурувчилар девор олдидан кетмаслигини ҳам айтди. Унинг якдил коллективи эса, бу сўзни бир овоздан маъқуллашди.

М. ПОЛЕНОВ.

Мўътабар даргоҳда

Зиёратчилар оқими

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалига келаётган зиёратчиларнинг оқими шу кунларда ҳар қачонгидан ҳам кўпайиб бормоқда.

Филиал залларида партиямизнинг бўлиб ўтган съездлари ҳақида ҳикоя қилувчи ноёб ва тарихий ҳужжатлар қўйилган. Айниқса, партиямизнинг XXIV съезди қарорлари ва унинг республикамизда амалга оширилишига доир атрофлича маълумот берувчи материаллар кишиларда катта таассурот қолдирмоқда. Филиалда намойиш этилаётган «Съезддан — съездгача» деб аталган кўргазманинг экспонатлари, материаллари ҳаммада қизиқиш уйғотмоқда. Зиёратчилар бу кўргазма экспонатлари орқали республикамизда тўққизинчи беш йилликда юз берган улуғвор ўзгаришлар билан танишмоқдалар.

Мўътабар даргоҳ ташкил қилингандан буён бу ерга келган кишиларнинг умумий сони 3 миллиондан ошиб кетди. Филиалнинг таассуротлар дафтарини варақлар эканмиз, жаҳоннинг Европа, Осиё, Африка ва Америка қитъаларидаги мамлакатлардан келган турли делегациялар, ҳурматли меҳмонлар, туристларнинг номларини ўқиймиз.

КПСС XXV съезди бошланиши арафасида бу ерда шаҳримиз районларининг съездга бағишланган илмий-назарий конференциялари ўтказилди. Уларда доҳий Ленин ғоялари тантанаси, коммунистик партиянинг доно сиёсати ҳақида қатор мазмунли суҳбатлар ўтказилди.

Ф. МИРРАҲИМБОЕВА,
В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалининг илмий ходими.

УНИВЕРСИТЕТДА ЛЕКТОРИЙ

Ленин номли Тошкент Давлат университети ва «Билим» жамиятининг бошланғич ташкилоти ташаббуси билан бу ерда КПСС XXV съездига бағишланган лекторий ўз ишини бошлади. Унинг тингловчилари университет партия комитетининг аъзолари, бошланғич партия ташкилотлари секретарлари, проректорлар, деканлар ва кафедра мудирларидир. Лекторийнинг раҳбари этиб университет проректори А. Т. Азизхонов сайланди.

Лекторийнинг дастлабки машғулотларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг лекторлар группаси бошлиғи С. Ш. Қурбонов «Ҳозирги замон халқаро коммунистик ҳаракатнинг баъзи масалалари», Г. Кипарисис «КПСС ва Греция Компартиясининг интернационал алоқалари», Собир Раҳимов район партия комитетининг биринчи секретари, Ўзбекистон Компартияси XIX съезди делегати З. Абдураҳимов «Ўзбекистон Компартияси — КПСС нинг жанговар отряди» деган мавзуларда лекциялар ўқидилар.

Навбатдаги машғулотларда КПСС XXV съезди ва унинг жаҳоншумул тарихий аҳамияти, Ўзбекистонда ишлаб чиқариш кучларининг ривожланиши ва жойлашиши, республикамизнинг табиий бойликлари, кўпмиллатли адабиётда социалистик реализмнинг ривожланиш масалалари, улуғвор ўнинчи беш йилликда олиб бориладиган улкан бунёдкорлик ишлари ва бошқа қатор муҳим мавзуларда суҳбатлар ўтказилади.

ФОТОСУРАТЛАРДА РЕСПУБЛИКА

Ўзбекистон журналистлар союзи ташкил қилган фотосуратлар кўргазмаси КПСС XXV съездига бағишланди. Унинг экспозициялари Ленин кўчасида жойлаштирилган. Кўргазма республиканинг умумлаштирилган портрети сифатида Ўзбекистон меҳнаткашларининг тўққизинчи беш йилликда амалга оширган ишлари ҳақида ҳикоя қилади.

Мўл «оқ олтин» ҳосилини етиштириш учун пахтакорларнинг олиб борган қаҳрамонона кураши, олим ва артистнинг ижодий лабораторияси, геолог ва нефть изловчи, тўқимачи ва сут соғувчи, ўқитувчи ва врачнинг меҳнати, она — ўлка табиатининг гўзаллиги ва кўп қиррали ҳаёти, фотожурналистлар ва фотоҳаваскорлик студияларининг аъзолари фото саҳифаларида ўз ифодасини топган.

ЮТУҚЛАРНИ ШАРАФЛАБ

Куни кеча 1-пойафзал фабрикасининг маданият саройи байрам тусини олди. Бу ерда жонажон Коммунистик партиямизнинг XXV съезди бошланиши шарафига бағишлаб тантанали маросим ўтказилди. Маданият саройининг фойе ва заллари шу корхонада меҳнат қилаётган, бундан 30 йил муқаддам Улуғ Ватан урушининг шиддатли жангларида актив қатнашган кишиларнинг портретлари билан безатилган эди.

Тантанали маросимда фабрика директори С. Аюпов, корхона партия комитетининг секретари А. Шарипов меҳнат коллективининг босиб ўтган ҳаёт йўли, партия анжуманига бағишлаб тайёрлаган меҳнат совғалари, улуғвор ўнинчи беш йилликнинг ёрқин истиқболлари ҳақида гапирдилар.

Шундан кейин маданият саройи бадиий ҳаваскорлик коллективларининг талантлари иштирокида берилган концертда доҳий Ленин, партия, Ватан ҳақидаги куй ва қўшиқлар янгради. 120 кишилик хор коллективи «Партиямиз йўлида» қўшиғини ижро этди.

Олимларнинг ижодий изланишлари

Қадимги фан билан хамкорликда

Селекция ва чигит уруғлиги институтининг олимлари қадимги замон фанини ўзларига ёрдамга чорлаб, «оқ олтин»нинг юқори сифатли янги навларини яратмоқдалар. Ветеран-институт ҳозир чигит уруғининг олтинчи авлодини яратди.

Тўққизинчи беш йиллик мобайнида бу ерда яратилган навлар ҳар йили 600 минг гектардан ортиқ майдонга тарқатилди. Улар хўжаликларга пахта ҳосилдорлигини оширишда ёрдам бермоқда.

Ана шу навлар орасида хизмат кўрсатган фан арбоби Ю. П. Хуторин ва қишлоқ хўжалик фанлари доктори А. А. Автомонов томонидан яратилган, Сурхондарё, Қашқадарё, Бухоро ва Наманган областларида районлаштирилган С—6030 ва С—6029 ингичка толали навлар бор.

Республиканинг шимолий районлари, Озарбайжон, Қозоғистон ва Туркманистонда бир неча йиллардан буён кенг майдонларда С—4727 нави етиштирилмоқда. Бу нав қишлоқ хўжалик фанлари доктори Б. П. Страуман раҳбарлик қилаётган совет пахтачилиги бўлимида яратилган.

Институт лабораториясида Қорақалпоғистон учун мўлжалланган С—4860 янги юқори сифатли нав яратилди. У ҳозир Давлат синовидан ўтмоқда.

Ҳозирда институт селекционерлари ўзининг юқори ҳосилдорлиги, толасининг технологик сифати яхшилиги, касалликларга бардошлилиги билан фарқ қиладиган «Қизил ровот», С—2602 навлари, ингичка толали С—6035, С—6037 каби навлар устида иш олиб бормоқдалар.

Биология фанининг маркази

Манғишлоқ ярим оролидаги дарахт ва буталарни ўрганадиган бўлимдаги дендрарий ҳозир қиш уйқусида. Вақт келиши билан бу ердаги дов-дарахтлар чўл-биёбонлар узра ўзларининг яшил баргларини ёзади. Бу жойларда Қозоғистон Ботаника институти яшил зона барпо этган. Унда дарахт ва буталарнинг 200 га яқин тури ўсмоқда. Шулардан, 80 процентини Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ботаника боғидан кўчириб келтирилган дарахтлар ташкил этади.

Тўққизинчи беш йилликда ўзининг 25 йиллигини нишонлаган бу боғнинг саҳийлиги бениҳоя. Бу ерда турли география зоналаридан келтирилган ўсимликларнинг олти минг тури мавжуд.

Бу боғ кўкаламзорлаштириш учун ўсимликларнинг уч юздан кўпроқ янги навларини етиштириб берди, жумладан 115 номдагиси тўққизинчи беш йилликда етиштирилди. Бу ердан ўтган йилнинг ўзидагина Советлар мамлакатидаги ҳамма ботаника боғлари ҳамда чет мамлакатлардаги 45 та ботаника боғига 16 мингдан кўпроқ қоғоз халтада уруғликлар юборилди. Ўзбекистоннинг яшил боғлари шу йиллар мобайнида миллионлаб ноёб гул, ниҳол, дарахт кўчатлари билан бойиди.

Олимлар ўсимликлар устида олиб бораётган тадқиқотлари натижаларини «Ўзбекистон Дендрафлораси» деб номланган кўп томли монографияда ва йиллик назарий тўпламларда акс эттирмоқдалар.

Саҳий ва бепоён

Еввойи ўсимликлар дунёси ҳали етарли даражада ўрганилмаган. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ботаника институти ҳам бир неча йил муқаддам ана шу проблемани ҳал этишга ўз ҳиссасини қўшиш учун бел боғлади.

Иборали қилиб айтганда, ёввойи ўсимликлар намуналарининг ҳаммасини ягона ҳазинага тўплаш: «Ўрта Осиёдаги ёввойи ўсимликларни аниқловчи» кўп томли илмий асар яратиш фикри вужудга келди.

Бешинчи том босмага топширилди, жами ўн том босиб чиқарилади. Сўнгги том босмадан чиқиши билан институт олимларининг улкан ижодий меҳнатларига якун ясалади. Улар Ўрта Осиёдаги ёввойи ўсимликларнинг ҳаммасини рўйхатдан ўтказадилар, ҳар бирининг илмий номини белгилайдилар, ватанини, географик жойлашишини, фойдали ва зарарли хусусиятларини аниқлаб берадилар.

Саҳрои Кабир гуллари

Бу гулни Тошкентга Тупроқшунослик ва тупроқ агрохимияси институти тупроқ эрозияси лабораториясининг мудири Ҳодимат Мақсудович Мақсудов келтирди. Бу абадий гул унга бепоён саҳрони эслатиб туради.

— Саҳро, қуёш нури, шамол, шўр сув, кескин ўзгарувчан об-ҳаво ёрдамида ўз бойликлари бўлган қум, гипс ва бошқа жинсларда гуллар маликаси қиёфасини акс эттирган, — дея тушунтиради олим. — «Гипс гул»ни шундай қум устида кўриш мумкин. Лекин уларнинг энг чиройлилари ва хилма-хиллари қум остида яширинган бўлади. Бу гул ҳам Уэд—Мериксен водийсидаги қумлик остидан топилган.

Жазоир Халқ Демократик Республикасига командировкага борган ўзбек олими Жазоир Сув хўжалиги министрлиги топшириғига биноан Уэд—Мериксен водийсида экспедицияга раҳбарлик қилди. Унинг вазифаси хурмо дарахти плантацияси учун тупроқнинг ярар-ярамаслигини аниқлашдан иборат эди.

Беш минг гектар ер текшириб чиқилди, шундан етмиш проценти плантация барпо этишга яроқли бўлиб чиқди. Текширилган районлар учун тупроқ-мелиоратив карталар тузилди.

— Бу ўзбекистонлик тупроқшунос олимлар вакиллари томонидан дўст республикада амалга оширилган ишларнинг бир қисмидир.

— Шунингдек, Жазоирнинг Шимолий районлари учун тупроқ эрозия карталари тузилди. Бу карталар эрозияга қарши тадбирлар ишлаб чиқишга киришган мутахассисларга хизмат қилмоқда.

М. СКРИПНИК.

СУРАТДА: Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимлик моддалари химияси институтининг олимлари, химия фанлари докторлари профессор Самад Акромов, Зиё Исмоилов ва техника фанлари кандидати, катта илмий ходим Муродбек Тўрахўжаев тажриба-технология лабораториясида ғўза чигити устида тадқиқотлар олиб боришмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

Аҳолининг оромини ўйлаб

Шу кунларда Тошкент шаҳар маданият бошқармасига қарашли барча маданият уйлари, кутубхоналарда КПСС XXV съездига бағишлаб турли тадбирлар ўтказилмоқда. Китоблар кўргазмалари намойиш этилмоқда. Кўпгина жойларда Ватан ва партияни мадҳ этувчи томошалар, концертлар кўрсатиляпти.

Маданият ходимлари улуғвор ўнинчи беш йилликка мўлжалланган лойиҳани маъқуллаш билан бирга унда белгиланган вазифаларни оғишмай амалга оширишга бел боғлаганлар. Уларнинг асосий диққат-эътибори шаҳар аҳолисининг дам олиш вақтини мазмунли ўтказиш, уларга қулайликлар яратишга қаратилган. Ана шу мақсадда шаҳарнинг шарқий қисмидаги «Роҳат» ва «Бахт» маданият ва истироҳат боғлари комплексининг қурилишини тугаллаш борасида катта ишлар олиб борилянти. 300 гектарлик майдонда қатор дам олинадиган бинолар бунёд этилмоқда. Комплексни тўла фойдаланишга топшириш учун 3 миллион сўмга яқин маблағ ажратилган. Ҳозирги пайтда «Бахт» кўлида ҳар бири 54 ўринли бўлган 2 та меҳмонхона қурилиши тезкорлик билан олиб борилмоқда. У янги мавсум олдидан ишга туширилади. Бундан ташқари 350 ўринли янги кафе биноси қурилиши ҳам ниҳоясига етказилмоқда.

Чилонзор массивида 40 гектарли майдонда «Ўзбекистон 50 йиллиги» номли маданият ва истироҳат боғини бунёд қилиш борасида дастлабки ишлар амалга оширилди. Биринчи навбатда катта майдонни планировкалаш тугалланмоқда. Кейинчалик бу ерда ёзлик театр ва теннис корти бинолари қурилиши бошлаб юборилади.

Шунингдек Октябрь районида Европада тенгсиз бўлган катта ҳайвонот боғи, Ленин районидаги 1-май маданият ва истироҳат боғи атрофида халқ ижодий уйи бинолари қурилиши мўлжалланмоқда.

ДАҚИҚАЛАРНИ ТЕЖАБ

Репортаж

Бу Тошкент—Москва маршрутида учадиган «ИЛ—62» самолёти пассажирлари учун одатдаги рейс. Коммунист Василий Константинович Жевлаков бошлиқ экипаж аъзолари эса бунга бир неча ўн кунлаб тайёргарлик кўришди. Ўтган йили Тошкент авиакорхонаси меҳнатчилари КПСС XXV съезди шарафига зарбдор вахтани қандай яхши нишонлаш мумкинлигини муҳокама этишганида, бу илғор экипаж аъзолари ўзларига қўшимча мажбурият —съезд очиладиган кунгача Тошкентдан Москвагача учиб бориш мумкин бўлган ёқилғини тежашга аҳд қилишди. Бу ташаббусни партия ташкилоти, авиабўлинманинг бутун коллективи қўллаб-қувватлади. Шундан сўнг Жевлаков ва унинг ўртоқлари иши дўстлари мусобақадошлари диққат билан кузатиб бордилар. Экипаж эса одатдаги маршрутлар бўйлаб ҳар бир рейсда қатъий ёзги жадвалдан ҳам бир неча минут қимматли вақтларни тежаб Киевга, Москва ва Хабаровскка учаверди.

— Биз ўз сўзимизнинг устидан чиқишга ҳаракат қилдик, —дейди В. К. Жевлаков. —Шунинг учун ҳам бугун биз партиямиз съезди очилиши арафасида 3 соату 40 минутлик вақтга етадиган тежалган ёқилғи билан Москвага учяпмиз.

Бу билан экипаж, жадвалда кўзда тутилган вақтга нисбатан янада тиғиз учиш бўйича тошкентлик авиаторларнинг меҳнат ютуқлари йилномасига яна бир янгилик киритади. Бу янгиликнинг аҳамиятини «ИЛ-62» самолётини фойдаланишдаги ҳар бир дақиқанинг ўн сўмдан ортиқ туришига қараб баҳолаш мумкин.

Иккинчи учувчи В. Августов самолётни парвоз ҳужжатларига қараб, 130 йўловчи учаётган экан, демак, яна 10 тонна юк олиш мумкин, деб ўйлади-да, юкларни жўнатиш бўйича диспетчерга қўнғироқ қилди: сизларда Москвага тезда жўнатиш учун нима бор, бўлса тезда самолётга жўнатишингизни сўрайман!

Қўшимча ташилган юк ҳам беш йиллик ҳисобига тежаш, демакдир.

Парвоз аввалдан ерда ўйланганидек, график асосида боряпти. Аммо мана Актюбинск рўпарасидан қарама-қарши эсаётган шамол ўз йўналишини ўзгартирди. Бу шамол самолётга рўпарадан эсиб, унинг тезроқ учишига бирмунча тўсқинлик қиларди. Штурман А. Чернов ишга қўшилди. Унга самолёт учиш линиясини оқимга қарши сузаётган қайиқ сингари белгиланган бурчак асосида сақлаш топширилди. Самолёт приборларининг стрелкаси эса шу пайт учишнинг бошланишидагига нисбатан соатига юз километр сустлик билан училаётганини кўрсатиб турарди. Демак, тежалган дақиқалар зое кетяпти.

—Тезда эшелонни ўзгартириш керак. Харитага қараганда, 12 минг метр юқорида ҳаво оқими тинчроқ. Бу маневрни амалга ошириш учун атиги бир неча дақиқа йўқотамиз, аммо бунинг эвазига тез учиш билан йўлни яқинлаштирамиз.

Бу сўзларни иккинчи учувчи В. Августов айтди. У яқинда ҳаво кемасининг командири бўлади, шунинг учун ҳам зарур пайтда бундай масалаларни мустақил тез ва аниқ ҳал қилиши керак.

— Фикрингизга қўшиламан, —деди командир.

Самолёт учиш тезлигини кўрсатувчи стрелкалар энг сўнгги кўрсаткич соатига 950 километр тезликда училаётганини кўрсатарди. Турбиналар бир текис ишлаяпти. Учишдан олдинги ташвишлардан чарчаган йўловчилар салонда тинчгина ухлашяпти. Улар бу пайтда самолёт тезлиги ўзгарганлиги ва унинг баландга кўтарилганлигини, самолёт кабинасида ҳар бир дақиқа, ҳар бир килограмм ёқилғини тежаш учун қандай кураш бораётганлигини сезишмайдилар ҳам.

Тежалган роса уч ярим соатлик ёқилғи билан учган самолётимиз Москвага яқинлашяпти.

...Майингина силкиниш, қўниш майдонида самолётнинг қисқа елиб ўтиши ва ниҳоят радист Э. Анарметовнинг овози:

— Парвоз 3 соат 43 минут давом этди.

Экипажни биринчи бўлиб ушбу самолётни яна Тошкентга учириб кетадиган мусобақадош ўртоқлари, коммунист В. Тонарев экипажи қутлади. Бу экипаж ўтган йили Тошкентдан Киевгача учиб бориш мумкин бўлган ёқилғини тежашга муваффақ бўлган эди. Улар бу маррани бу йил ҳам қўлдан бергилари йўқ.

Тошкент авиакорхонасида изланувчан, қалби қайноқ бундай кишилар жуда кўп. Бундай кишилар самолётларни бошқараётганлар орасида ҳам, самолётларнинг осмонда бехавотир учишини таъминлаб, ерда ишлаётганлар орасида ҳам кўплаб топилади.

Улар В. К. Жевлаков экипажи сингари ўзларининг меҳнат ютуқларидан қисқагина съездга рапорт бердилар.

Ю. КАЗАЧЕНКО,
ТОШКЕНТ—МОСКВА.

САНЪАТИМИЗ БАЙРАМИ

Р. НАЗАРОВА,
Ўзбекистон ССР маданият министрининг биринчи ўринбосари.

КОММУНИЗМНИ етарли моддий-техника базасиз қуриб бўлмагандек, уни қишиларнинг юксак онглилиги, етуклиги, ҳар томонлама тараққиётисиз ҳам тасаввур қилиб бўлмайди. КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига ҳисобот докладида бу фикрлар алоҳида қайд этилган эди. Мамлакатимизнинг адабиёт ва санъат арбоблари бу кўрсатмаларни ўз ишларида асосий ғоявий қўлланма сифатида қабул қилдилар.

Республикамизда ҳам бу борада кўпгина ишлар амалга оширилди. Аммо бу ҳақда ҳикоя қилишдан олдин қиёслаш учун шундай бир фактни келтирмоқчимиз. Баъзи билимдонлар асримизнинг бошларида Ўрта Осиёдаги саводсизликни тугатиш учун 4600 йил керак деб каромат қилган эдилар. Агар Улуғ Октябрь Социалистик революцияси мамлакатга зиё олиб келмаганда балки бу каромат тўғри чиққан бўларди.

Совет Ўзбекистонининг бугунги ютуқлари барчага маълум. Республикамизда 26 театр, шу жумладан, икки опера театри ишлаб турибди. Атиги кейинги беш йил ичида уларда 3 миллионга яқин томошабин бўлди. 3,5 мингдан ортиқ клуб, юздан ортиқ боғ ва музейлар аҳоли хизматида. Ана шу беш йил ичида мингга яқин янги кутубхона ўз эшикларини очди.

Табиийки, республика маданий ҳаётининг жўшқинлиги унинг пойтахтида аниқроқ сезилади. Шу нуқтаи назардан қараганда, кейинги беш йиллик диққатга сазовор. Мана баъзи мисоллар. Яқиндагина, Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди очилиши арафасида шаҳримиз мамлакатдаги энг йирик цирклардан бирига эга бўлди. Бундан сал илгарироқ эса Ўзбекистон ССР Санъат музейи, Марказий кўргазма зали, санъатшунослик институти, маданият институти бинолари, янги кутубхоналар, клублар, китоб магазинлари, кинотеатрлар фойдаланишга топширилган эди.

Шаҳримизда бир қатор янги ижодий коллективларнинг ташкил этилганлиги ҳам партиянинг совет халқи маданий савиясини юксалтириш учун доимо ғамхўрлик қилиб келаётганлиги гувоҳидир. Хизмат кўрсатган ансамбль номини олган «Ялла», Оперетта театри, «Гўзал», «Синтез» ансамбллари, Мюзик-холл сингари коллективлар шулар жумласидандир. Бир қатор янги ўқув юртлари очилди. Улар республикамиз ва унинг пойтахти учун малакали ижодий кадрлар тайёрлаб бермоқда. Ўзбекистон ССР рассомлар союзининг кўргазмалар залида мунтазам равишда ўтказиб келинаётган бадиий кўргазмалар эса томошабинларга олам-олам завқ бахш этмоқда.

Республикадаги маданий қурилишнинг ана шундай тез суръатлари Совет Ўзбекистони санъатининг чет элларда ҳам кенг шуҳрат қозонишига сабаб бўлмоқда. Мамлакатимизга келиб, ўз кўзи билан маданиятимиз ва санъатимиз эришган муваффақиятларни кўриб кетаётган кишиларгина эмас, чет элларда яшаётган кишилар ҳам санъаткорларимиз маҳорати гувоҳи бўлмоқда. Чет эллардаги концерт ва театр залларида ўзбекистонлик санъат усталари тез-тез меҳмон бўлишмоқда. Республикамиз ижодий коллективлари ва таниқли ижрочиларининг шуҳрати тобора кенгроқ ёйилмоқда.

Чет элларга қилинган сафарлар давомида «Баҳор», «Лазги», «Ялла» ансамблларимиз ва кўпгина ижрочиларимиз жуда юксак баҳога сазовор бўлдилар. Фақат ўтган йилдагина Ўзбекистон санъат усталари Венгрия, ГДР, Польша, Болгария, Чехословакия, Бельгия, Швеция, Люксембург, ГФР, Франция, Жазоир, Тунис, Марокаш, Колумбия каби мамлакатларда бўлдилар.

Чет элга қилинган ҳар бир сафар Совет мамлакати вакиллари бошқа мамлакатлар халқларига топширадиган ўзига хос дўстлик эстафетасидир. Бундай сафарлар планетамиз халқлари ўртасидаги ўзаро маданий алоқаларни мустаҳкамлашга катта ёрдам бермоқда. Совет Иттифоқи, шу жумладан, Ўзбекистон санъат усталарининг чиқишлари кўпгина чет эллик ҳамкасблари учун маҳорат мактаби ҳамдир. Япония, Ҳиндистон, Польша ва бошқа мамлакатлар ижодий ходимлари бу фикрни бир неча бор таъкидлаган эдилар.

Албатта, чет элга ҳар бир сафар миллионлаб кишилар кўзи ўнгида мамлакатимиз маданият ва санъат соҳасида қандай ютуқларни қўлга киритганлигини кўрсатувчи мисолдир. У буржуа «Советолог»лари ва Совет Шарқи бўйича «мутахассис»ларнинг турли уйдирмаларига зарба ҳамдир. Ана шундай иғвогарлар ҳали ҳам опера ёки классик балет сингари монументаль музика жанрлари ўзбек санъатига ёт деб таъкидлашга уринмоқдалар. Навоий номидаги катта театр санъаткорлари — СССР халқ артистлари Саодат Қобулова, Галия Измайлова ва бошқа солистларнинг Францияга, Шри-Ланка республикасига ёки Шарқий Африка мамлакатларига қилган сафарлари, «Майсаранинг иши» ўзбек операсининг Польша саҳнасида қўйилиши эса турли хил буржуа маддоҳларини қийин аҳволга солиб қўйди. Бизнинг опера ва балетимиз гуллаб-яшнаш билан бирга, чет элларда ҳам ўзига кўплаб мухлислар орттирмоқда. Римда бўлиб ўтган дирижёрлар конкурсида Ўзбекистон симфоник оркестрининг бадиий раҳбари Зоҳид Ҳақназаров лауреат унвонини олди. Бу фактнинг ўзи ҳам бизнинг санъатимизга симфоник музика бутунлай ётлиги ҳақидаги кўплаб уйдирмаларни фош этади. Бундай мисолларни кўплаб келтиришимиз мумкин.

Совет Ўзбекистони маданият ва санъатининг тараққиётидан далолат берувчи яна бир мисол бор. Республикамиз чет элларда ўтказилган қатор муҳим тадбирларда Совет Иттифоқи кўп миллатли санъати номидан қатнашишдек юксак шарафга эга бўлди. Масалан, Мисрда ва Ироқда, яқиндагина эса Швеция ва Бельгиядаги СССР кунларида Ўзбекистон санъаткорлари иштирок этишди. Ҳамма жойда санъаткорларимизнинг чиқишлари томошабинлар томонидан қизғин кутиб олинди, матбуотда эса юксак баҳоланди.

Мамлакатимиздаги бошқа қардош республикалар сингари Совет Ўзбекистони маданияти ва санъати, ҳам ўнинчи беш йилликда янада гуллаб-яшнайди. Партия ва ҳукуматимизнинг халқ фаровонлиги, совет кишиларининг моддий ва маданий даражасини янада юксалтириш ҳақидаги доимий ғамхўрлиги бунинг гаровидир.

Мамлакатимизда яшайдиган юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съездига тўпландилар. Улар орасида Озарбайжон нефтчилари ва Украина ғаллакорлари, Грузия металлурглари ва Ўзбекистон пахтакорлари бор.

Уларнинг барчаси ўзлари эришган ютуқлар ҳақида, олдиларида турган режалар ва янги марралар ҳақида мамлакатимиздаги барча халқларнинг социализм ва коммунизм учун курашда бирлаштирган тилда — рус тилида гапириб берадилар. Бир вақтлар чор Россиясининг қолоқ чекка ўлкалари бўлган, ҳозир эса мислсиз ютуқларни қўлга киритаётган қардош республикаларнинг ижтимоий маданий қурилиш соҳасидаги ғалабаларини рус тилисиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Ленин тили Ўзбекистон халқлари ва мамлакатимиздаги бошқа республикалар халқларининг маънавий тараққиётда нақадар катта роль ўйнаганлиги ҳақида филология фанлари доктори, профессор Лазиз Қаюмов ҳикоя қилади:

ҚАРДОШЛИК ТИЛИ

ҚЎЛИМДАГИ глобусни оҳиста айлантираман. Глобус турли рангларга бўялган. Турли-туман эгри ва тўғри чизиқлар давлат чегараларини билдиради чизиқлар, аксарият ҳолда тиллар ўртасидаги чегарани ҳам аён қилади.

Ҳаёлан, жаҳон тарихи саҳифаларини варақлаб кўраман. Тарихда тиллар ўртасидаги чегарани йўқ қилишга ва турли тилларда гапирадиган халқларни яқинлаштиришга интилган оқил одамлар кўп бўлган. Маданий, онгли инсон бўлиш деган тушунча ҳамиша ўз тилини ҳам, бошқа тилларни ҳам билиш деган тушунча билан уйғунлашиб кетган.

Ўтган асрнинг иккинчи ярмида яшаб ижод қилган Зокиржон Фурқат рус тилини, рус техникаси ва маданиятини улуғлаган эди. Унинг издоши, асримиз бошларида ижод қилган Анбар отин эса она тили билан биргаликда рус тили ҳам ўқитиладиган мактабларда таълим олишга чақирганди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси арафасида эса буюк ўзбек шоири Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий рус тилини ўрганишга эҳтирос билан чорлади.

Социализм даврида ленинча миллий сиёсат тантана қилди. Бу сиёсат тил масаласини адолатли ҳал этишни ҳам назарда тутган эди. Инсон эркинлиги унинг истаган тилда гаплашиш эркинлиги билан ҳам боғланиб кетди. Бизнинг мамлакатимизда барча тиллар эркин равишда тараққий этди. Масалан, бугунги кунда Совет адабиёти 75 тилда яратилмоқда. Бизнинг адабиётимиз барча миллий адабиётларни ягона сиёсий ва эстетик идеаллар атрофга, ягона ижодий метод — социалистик реализм методига бирлаштирган буюк адабиётдир.

Жаҳон пролетариатининг буюк доҳийлари Карл Маркс ва Фридрих Энгельс рус тилини нақадар юксак баҳолаганлиги бутун жаҳонга маълум. Жаҳон цивилизациясига катта ҳисса қўшган кўплаб ихтиролар рус тилида яратилди. В. И. Ленин: «Тургенев, Толстой, Добролюбов тили буюк ва қудратли тилдир, деб ёзган эди». Рус ёзувчиларининг жаҳон адабиётига қўшган улкан ҳиссаси барчага аён.

Рус тили — Ленин тилидир. Инсониятнинг ўз бахти, саодати учун кураш тажрибалари, халқларнинг порлоқ истиқбол сари танлаган йўллари тажрибаси ана шу тилда тараннум этилган.

Совет ҳокимияти йилларида бизнинг мамлакатимизда инсониятнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи дунёга келди. Бизнинг ватанимиз — Совет Социалистик Республикалар Иттифоқи барча халқларнинг ягона ватанидир. Бизнинг идеологиямиз ҳам бир. Бу — марксизм-ленинизм идеологиясидир. Бизнинг доҳиймиз ҳам битта. Бу — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидир. Бизнинг мақсадимиз ҳам битта. Бу— коммунистик жамият қуришдир. Совет халқларини ягона оилага бирлаштиришда рус тили улкан роль ўйнади ва бундан кейин ҳам ўйнайверади. Бизнинг мамлакатимизда рус тили, рус бўлмаган барча кишиларнинг иккинчи она тили бўлиб қолди.

Рус тилини билиш, бизга Совет Иттифоқидаги барча халқлар вакиллари билан мулоқатда бўлиш имконини беради. Рус тили миллатлар орасидаги алоқа воситаси бўлибгина қолмай, совет халқларининг сиёсий ва маданий ҳаётида ҳам муҳим роль ўйнайди. Бу тил мамлакатимиздаги барча халқлар ва элатларнинг маданий ютуқлар тажрибасини алмашиш имконини беради.

Ҳозирги замон Совет адабиёти Михаил Шолохов ва Константин Федин, Николай Тихонов ва Константин Симонов, Леонид Леонов ва бошқа машҳур адиблар ижоди билан бойиди ва бойиб бормоқда. Бугунги адабиёт бошқа халқлар адибларининг рус тилига таржима қилинган асарлари билан ҳам бойиб бормоқда. Украин адиби Олесь Гончар, ўзбек ёзувчиси Шароф Рашидов, тожик шоири Мирзо Турсунзода, қозоқ ёзувчиси Ғабит Мусреповлар, турли миллат вакиллари бўлмиш Петрусь Бровка ва Эдуард Межелайтис, Расул Гамзатов ва Мустай Карим, Зулфия ва Қайсин Кулиев сингари шоирлар бугунги совет адабиётини юксалтиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Рус тили барча совет кишилари учун фақат рус маданияти хазинасинигина эмас, бутун совет ва жаҳон маданияти хазинасини ҳам очиб бермоқда. Биз ана шу буюк тил орқали Маркс ва Энгельс асарлари билан танишамиз, жаҳон фани ва техникаси, адабиёти ва маданияти ютуқларини ўрганамиз. Гамлет ва Отелло ҳам, Қирол Лир ва «Ўн иккинчи кеча»нинг қаҳрамонлари ҳам ўзбек саҳнасига рус тили орқали кириб келди. Биз рус тили орқали Том Сойер ва Гекльберри Финн, Гулливер ва бошқа қаҳрамонлар билан, Жюль Вернинг «Сирли ороли» ва Гётенинг «Фауст»и билан Дантенинг «Илоҳий комедияси» ва Виктор Гюгонинг «Денгиз заҳматкашлари» билан, Мопассаннинг ҳикоялари билан ошно бўлдик. Бошқа республикалардаги ҳамкасблар ҳам худди шундай мисолларни айтишлари мумкин.

СССР халқлари ўртасидаги ҳамкорликнинг тез суръатлар билан ўсиб бориши рус тилининг аҳамиятини янада юксалтирмоқда. Шу билан биргаликда СССР халқларининг миллий тиллари ҳам янада ривожланмоқда. Тилларнинг ўзаро бойиш жараёни интенсив равишда давом этмоқда.

Маданият тез суръат билан юксалиб бораётган бизнинг кунларда икки тиллилик табиий нарсага айланмоқда. Рус бўлмаган миллатга мансуб бўлмиш кўплаб совет кишилари рус тилини аъло даражада биладилар. Бу эса бадиий ижодда ҳам қўш тиллиликни келтириб чиқармоқда. Чингиз Айтматов сингари ёзувчилар ўз она тилида ҳам, рус тилида ҳам бемалол асар ёзаверади. Шу ўринда мен ўзимнинг ижодий тажрибамдан баъзи мисолларни эсладим. Мен 20 дан ортиқ илмий ишларимни ўзбек тилида ёзганман. Баъзи китоблар ва мақолалар, ҳужжатли фильмларга яратилган сценарийларни эса рус тилида ёзганман.

Рус тили бутун жаҳонга ленинча тенг ҳуқуқлилик ва халқлар дўстлиги, чинакам интернационализм ғояларини тарқатмоқда.

Қўлимдаги глобусни оҳиста айлантираман. Глобус турли рангларда бўялган. Турли эгри ва тўғри чизиқлар давлат чегараларини кўрсатиб турибди. Мен бу давлатлардан баъзиларига сафар қилганман. Бу мамлакатларда Ленин тилига қизиқиш кун сайин ўсиб бораётганини маълум қилувчи хабарларни ўқийман. Имоним комилки, дўстлик тили бўлмиш рус тили ер юзида тантана қилаверади. Барча халқларга тинчлик ва бахт-саодат ғояларини тараннум этаверади.

Лазиз ҚАЮМОВ,
Ҳамза номидаги Давлат мукофотининг лауреати, филология фанлари доктори, профессор.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 24|II да **Инқилоб тонги**, 25|II да **Бой ила хизматчи**, 27|II да **Уйланиш**, 28|II да **Аяжонларим**, 29|II да **Мен Чилига ишонаман.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА— 25|II да **Олифта**, 26|II да **Кўнгли ёш қариялар**, 27|II да **Қонли тўй**, 28|II да **Ужарлар**, 29|II да **Қўлга тушмаган ўғрими.**

КИНО

25 ФЕВРАЛДА

Мақсад сари — САНЪАТ САРОЙИ, «ВОСТОК», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (11.00, 13.30, 18.45, 21.45), «МОСКВА» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 20.45).

Полиция комиссари қоралайди— «ҚОЗОҒИСТОН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (11.00, 13.00, 15.10, 17.00, 19.00, 21.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 21.00), «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Еру осмон ўртасида — «ҚОЗОҒИСТОН» (12.00, 14.00, 20.00), «ДРУЖБА» (12.00, 14.00, 18.00).

Биринчи қалдирғоч — «ДРУЖБА» (18.00, 20.00).

ХАЛҚАРО ХОТИН—ҚИЗЛАР КУНИ

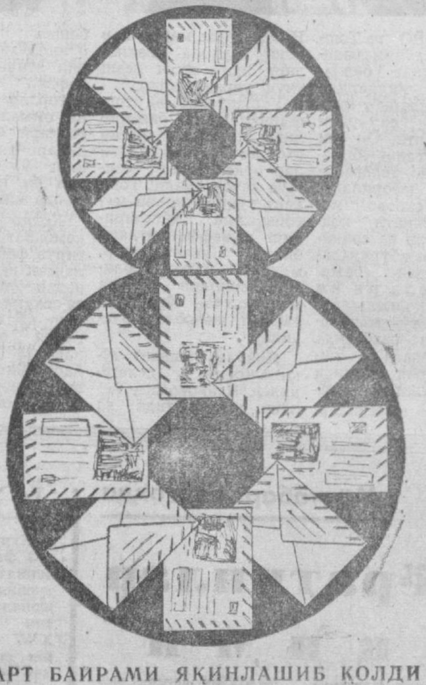

МАРТ БАЙРАМИ ЯҚИНЛАШИБ ҚОЛДИ

БАЙРАМ КУНИДА, ПОСИЛКА, БАНДЕРОЛЬ; ЁДГОРЛИК, ЧИРОЙЛИ ОТКРИТКА ЁКИ ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАСИ ЮБОРИШ ЯХШИ ОДАТДИР.

Табрикномаларни байрамдан камида ўн кун олдин жўнатинг.

ЁДДА ТУТИНГ!

Юборган табрикномангизни ўз вақтида етказилиши ўзингизга боғлиқ.

25—28 ФЕВРАЛЬ КУНЛАРИ
ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАЛАРИ ИМТИЁЗЛИ ТАРИФДА
(одатдагидан 50 процент арзон ҳақда)
ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

ТОПШИРИШ МУДДАТИ КЎРСАТИЛГАН ЖЎНАТМАЛАР: МАҲАЛЛИЙЛАРИ 5 МАРТГАЧА, БОШҚА ШАҲАРЛАРГА ЮБОРИЛАДИГАН 29 ФЕВРАЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ПОЧТА ЖЎНАТМАЛАРДА АЛБАТТА ОЛТИ РАҚАМЛИ ИНДЕКСНИ, ТЕЛЕГРАММАЛАРДА ЭСА АДРЕСАТГА ХИЗМАТ КЎРСАТАДИГАН АЛОҚА БЎЛИМИНИ ЁЗИБ КЎРСАТИНГ.

АЛОҚА ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ.

ШАҲАР ПОЧТА АЛОҚАСИНИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТЕХНИКА БОШҚАРМАСИ.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

24 ФЕВРАЛЬ — СЕШАНБА
СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ XXV СЪЕЗДИ ОЧИЛАДИГАН КУН

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 18.05 Балет усталарининг концерти. 19.45 Совет композиторларининг симфоник миниатюралари. 20.15 В. Локтев номли Москва шаҳар пионер ва ўқувчилар саройи ашула ва рақс ансамблининг концерти. 21.00 КПСС XXV съезди кундалиги. 21.30 «С. Прокофьев. «Рус халқ қўшиқлари». Фильм-концерт. 22.00 «Вақт» информацион программаси. КПСС XXV съездида. Кўрсатув охирида Концерт.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.05 Кўрсатувлар программаси. Болалар учун «Камалак» программаси. 18.10 Мульт. фильм. 18.20 «Жонажон партиямизга минг раҳмат». Адабий-музикали композиция (ўзб.). 19.00 «Ахборот» информацион программаси (рус.). **Ўзбек тилида:** 19.25 «Ватан ва партия ҳақида қўшиқ куйлаймиз». 20.25 «Ахборот» информацион программаси. 20.45 «Инсон ва ер». «Тоғ этагидаги машаққатли йўллар». «Ўзбектелефильм» студиясининг телевизион ҳужжатли фильмлари (рус.). 21.20 «Партия планлари — халқ планлари». Фарғона область Қува район Дмитров номли колхоз меҳнаткашларининг янги марралари. 21.35 «Партияни шарафлаймиз». Ўзбек шоирларининг шеърлари асосида шеърий композиция. 21.55 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. 18.55 **дан Тошкент кўрсатади.**

25 ФЕВРАЛЬ — ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 10.00 Янгиликлар 10.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.30 «Ёшлар ижоди». 11.00 Телевизион ҳужжатли фильмлар программаси. 11.35 «Адресимиз — Совет Иттифоқи». 13.00 КПСС XXV съездида. 15.25 «Ҳозирги замон совет адабиётида коммунист образи». 16.25 Болалар учун. «Миколка-паровоз». Бадиий фильм. 17.55 «Фан оламида». 18.10 «Орлёнок» телестудиясининг концерт зали. 19.00 КПСС XXV съезди кундалиги. 19.30 Жаҳон халқларининг ижоди. 20.00 «Спортлото» тиражи. 20.10 «Биз БАМни қуряпмиз». 20.45 СССР Мудофаа министрлиги биринчи махсус намунали оркестрининг концерти. 21.45 «Вақт» информацион программаси. КПСС XXV съездида. 22.45 КПСС XXV съездига бағишланган спорт байрами. В. И. Ленин номли Марказий стадион Спорт саройидан олиб кўрсатилади. 00.45 Янгиликлар.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Газларда электр токи». Физикадан ўқув кўрсатуви (ўзб.). **Рус тилида:** 12.00 «Осетин аёллари» Телефильм. 12.25 «Газларда электр токи». Физикадан ўқув кўрсатуви. 13.00 «Меҳнат баҳори». Ҳужжатли фильм (ўзб.). 17.00 Кўрсатувлар программаси. 17.05 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика (ўзб.). Болалар учун «Камалак» программаси. 18.05 «Кичик мўъжиза». Телефильм. 18.15 «Қизил галстук». Тележурнал (ўзб.). **Рус тилида:** 18.45 «Ахборот» информацион программаси. 19.00 «Ўзбекистон ягона оилада». «Тошкент ва Павлодар тракторсозлари мусобақалашмоқдалар». **Ўзбек тилида:** 19.30 «Иқбол» программаси. «КПСС XXV съездига меҳнат совғалари». 19.45 «Миллионлар ленинча университети». «КПСС партия иқтисодий сиёсатининг асосий вазифалари тўғрисида». 20.00 СССР халқ артисти Наби Раҳимовнинг ижодий портрети. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 «Шу куннинг қўшиқлари». 21.45 **Москва.** «Вақт» информацион программаси. КПСС XXV съездида. 22.45 «Ленин ва Ўзбекистон. 1920—1930 йиллар». Телевизион ҳужжатли фильм. 23.35 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.55 Кўрсатувлар программаси. 19.00 «Нодиранинг ҳаёти ва ижоди». Адабиётдан ўқув кўрсатуви (ўзб.). 19.35 Ўқитувчи экрани. 20.00 Тошкент янгиликлари. 20.15 Тошкент шаҳар Киров район меҳнат ветеранлари куйлайди. 20.40 «Катта ўзгаришлар». Ҳужжатли фильм (ўзб.).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет.
24 ФЕВРАЛЬ, 1976 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

Р—13065. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26. ИНДЕКС 64579. Нашр В—3020.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими — 33.81.42.